

Arbetsrapport: Förslag till utformning av valbara perioder i sexårigt läkarprogram

Arbetsgrupp: Anna Freyschuss, Liliana Morales, Keyo Dixon Sedenrej

Bakgrund:

I utbildningsplanen 2LA21 slås följande principer fast om valbarhet för studenter i den sexåriga läkarutbildningen:

- valbara perioder som fördjupning och/eller breddning förlagda till termin 11
- två perioder om 7,5 hp vardera
- en av dessa perioder har inget huvudområde, den andra har huvudområde medicin
- studierna ska förbereda studenterna för läkaryrket, ge möjlighet till individuell inriktning, breddning och fördjupning inom olika områden samt bidra till fördjupad professionell och vetenskaplig kompetens.

De valbara perioderna ges första gången läsårstermin HT 2026.

Förslag till utformning av studieinnehåll:

Arbetsgruppen föreslår att en grund för studier inom valbara perioder blir klinisk fördjupning i form av **valbar kurs i klinisk medicin**. Detta kompletteras med möjlighet till alternativ kurs på den andra perioden.

A.

Valbar kurs i klinisk medicin. En valbar kurs i klinisk medicin skulle som huvuddel motsvaras en längre sammanhållen placering inom ett och samma kliniska verksamhet under ca fyra veckor med upprepad bedömning. Utöver den kliniska träningen är tanken en mindre omfattande ram (mindre än en vecka) i form av exempelvis teori, studiebesök, examination. mm.

En sådan **valbar kurs i klinisk medicin** innebär att studenten deltar i klinisk verksamhet vid KI inom en specificerad, gärna bredare, klinisk verksamhet såsom exempelvis kirurgi, psykiatri, klinisk lab specialitet, primärvård, gynekologi, pediatrik osv. En student kan välja samma verksamhet för båda sina valbara perioder om tillgången till VFU-arenor är tillräcklig för att medge detta. Inom respektive övergripande verksamhet däremot, kan studenten genomföra sina studier och träning inom smalare kliniska verksamheter, därmed ev med utnyttjande av kliniska verksamheter med inget eller mindre antal studenter inom ramen för annan VFU med andra kursmål, eller varierande möjlighet att erbjuda VFU (exempelvis bara under viss del av året). En institution som erbjuder kurs inom ett visst verksamhetsområde kan med fördel samordna studenter som placeras i klinisk verksamhet vid VFU-enheter inom hela regionen.

Förtydligande exempel:

- en kurs inom neurologisk verksamhet skulle inom ramen för detta kunna erbjuda VFU vid profilerade neurologiska enheter såväl som neurorehabilitering eller neurologisk öppenvårdsenhet.

- en kurs inom kirurgisk verksamhet skulle kunna använda sig av VFU inom en mångfald av kirurgiska mer specialiserade verksamhetsområden.
- en kurs inom verksamhet för klinisk bild- och funktionsdiagnostik skulle kunna användas i princip alla sådana laborieverksamheter inom regionen.

Kursmålen, och därmed examinationerna, bör baseras på EPA eller annat valt ramverk. Studenten deltar under kursen i verksamhetens team, och under perioden sker upprepad bedömning och återkoppling. Lämpligen sker dessa bedömningar i form av observationer av för området lämpliga utvalda EPA och sk SKALL*. EPA kan väljas utifrån kursens kontext och verksamhet.

Exempel på tänkbara EPA att träna sista på utbildningen är

- EPA 4: Formulera en initial åtgärdsplan och genomföra behandling
- EPA 5: Identifiera behov av och initiera preventiva åtgärder
- EPA 8: Dokumentera samt utfärda recept och intyg (fokus på 8:1, 8:2, 8:3)
- EPA 9: Samarbeta inom hälso- och sjukvården och med professioner i andra delar av samhället

Förslaget att varje student läser minst en sådan av VFU-baserad **valbar kurs i klinisk medicin** förutsätter att regionen kan tillhandahålla erforderligt antal VFU-platser och handledare. Detta utgör en osäkerhetsfaktor, varför det förslås att varje student läser denna typ av klinisk fördjupning under minst en av de valbara perioderna, oaktat vilken. En student garanteras minst en sådan kursplats, dock inte garanterat vid särskilt önskad verksamhet, men i mån av möjlighet kan bedriva sådana studier på båda perioderna, t o m inom samma verksamhet. Det kan ske inom ramen för läkarprogrammets tillhandahållna platser på **valbar kurs i klinisk medicin** eller tillgodoräknade utbytesstudier.

KI har redan idag kursplaner med liknande generiskt utformat innehåll för inresande utbytesstudenter som gör kliniska rotationer.

Kurserna bör inte minska möjligheterna till Clinical Rotations för inresande studenter, men däremot kan samutnyttjande, dvs att en student vid vårt program placeras och samarbetar med en inresande student parallellt (peer learning) med fördel uppmuntras.

Överväganden som tagits i beaktande:

- valbarhet för studenter
- klinisk träning i team i regionens verksamhet under längre sammanhållna period under senare del av sin utbildning
- möjlighet att efter behov kompetensträna för att uppnå utbildningsmålen
- tillgång till VFU-platser i regionen
- att en student alltid måste garanteras plats på kurs inom läkarprogrammet
- bevara utbytesmöjligheter
- bevara möjligheter att ta emot inkommande utbytesstudenter
- möjligheter att utnyttja fler verksamheter inom regionen
- möjligheter till peer learning och internationalisering på hemmaplan

B.

Internationella utbytesstudier. Ett alternativt val till ovan beskrivna modell för valbar kurs i klinisk medicin är utbytesstudier. Nästan alla studier inom ramen för KI:s utbytesprogram omfattar sk **clinical rotation** vid ett partneruniversitet, och således kompletterar utbytesstudierna de föreslagna kurserna ovan och kan omfatta båda perioder. Samtidigt bevarar förslaget den internationalisering som finns idag med många avtal med partneruniversitet världen över, och vars omfattning är unik för KI:s läkarprogram.

Dessa studier är att anses som likställt med valbar kurs i klinisk medicin vid KI.

I syfte att kunna erbjuda deltagande KI utbytesprogram kommer det behövas en eller flera kortare kurser som kan läsas på deltid redan under terminens första halva. Detta för att logistiken ska fungera (start på utbyte relativt sista kursdag på föregående kurs på KI mm). En ev förutbestämd inriktning på en sådan kurs kan övervägas, för att på bästa sätt förbereda studenterna för internationellt utbyte.

Överväganden som tagits i beaktande:

- bevara utbytesmöjligheter
- bevara möjligheter att ta emot inkommande utbytesstudenter
- tillgång till VFU-platser i regionen
- möjligheter till peer learning och internationalisering på hemmaplan

C.

Valbar KI-kurs. En av en av de valbara perioderna föreslås kunna bestå en av KI erbjuden **valbar fördjupningskurs** liknande de som idag erbjuds inom det 5,5-åriga programmets studentvalda kurser (SVK) inom en rad olika områden. Dessa kompletterar en valbar kurs i klinisk medicin och medger att ta tillvara KI-kompetens, ofta unik kompetens. Kurserna kan många gånger omfatta klinisk fördjupning och VFU, men mer sällan längre placering på motsvarande sätt. Andra omfattar klinisk kompetensträning på alternativa sätt än VFU eller har ett mer teoretiskt fokus/VIL. Ofta ingår projektarbete eller case report att presentera på vetenskaplig grund.

Programmet skulle i förslaget inte garantera ett specifikt utbud/antal platser på dessa kurser.

Ett alternativ är av KI erbjuden valbar **programöverskridande kurs** av relevans för läkarprogrammets mål. Redan idag läser läkarstudenter kurser såsom "Global hälsa", "Hållbar utveckling inom hälso- och sjukvård", "Mindfulnessbaserad stresshantering", "Tillämpad beteendemedicin i primärvården" osv.

Alla dessa KI-kurser medger en ökad valbarhet och tar tillvara intern specifik KI-kompetens.

Överväganden som tagits i beaktande:

- valbarhet för studenter
- möjlighet till klinisk fördjupning
- tillgång till VFU-platser i regionen
- att en student alltid garanteras plats på KI-kurs inom läkarprogrammet
- ekonomiska aspekter

D.

Tillgodoräknande av annan för läkarprogrammets mål relevant kurs. Då en av en av de valbara perioderna inte måste ha huvudområde medicin föreslås att studenter under den perioden kan tillgodoräkna av annan för läkarprogrammets mål relevant kurs. Det kan utgöras av en fristående kurs vid KI, kurs vid annat lärosäte inom eller utom Sverige, vid annat program eller annat universitet. Det kan exempelvis handla om hälsoekonomi, medicinteknik eller psykologi.

En högskoleutbildning som ska tillgodoräknas kan alltså ha annat huvudområde än medicin men behöver vara på avancerad nivå.

Ett sådant tillgodoräknande kräver ett tillgodoräknande mot utbildningsplan precis för SVK idag inom 5,5-årigt program dvs tillgodoräknandet är inte begränsat till specifikprogramkurs.

Överväganden som tagits i beaktande:

- valbarhet för studenter
- möjlighet till breddning
- möjlighet till samläsning med annan utbildning på avancerad nivå
- ekonomiska aspekter
- tillgång till VFU-platser i regionen

Administrativ process

Bakgrund:

Ett syfte med projektet har varit att minimera den centrala administrativa processen men med bevarande av hög grad av valbarhet för studenterna, möjligheter till internationalisering och fördjupning, parallellt med att erbjuda fördjupad klinisk träning och breddning.

Föreslås att

- antagningen i form av kursallokering fortsatt sker centralt, vilket är en kvalitetssäkring ur studentsrättsligt perspektiv.

- allt övrigt administrativt arbete sker på institution som erbjuder kurs inom en viss klinisk verksamhet eller kurs ad modum dagens SVK. Detta arbete på kursgivande institution inkluderar fördelning av studenter internt på VFU-placeringar inom sina kliniska domäner. Gärna i brett samarbete med olika VFU-arenor i hela regionen.
- antagningsprocessen sker via användning av RedCap (som redan används fr prioritering på läkarprogrammet och kan hantera flera val samma termin) alternativt annat etablerat KI-system med liknande funktionalitet.

Jämfört med administrativ process inom det 5,5-åriga programmet kommer förslaget att innebära:

- Fortsatt lång framförhållning i studenters prioriteringar av val (sista månaden på terminen innan) men studenterna kommer i det sexåriga programmet ha läst alla kurserna t o m Klinisk medicin 6 innan de gör sin prioritering. Framförhållningen behövs bland annat för att i god tid kunna ge kursgivande institutioner (och indirekt samarbetande VFU-enheter) besked för deras behov av kursplatsplanering samt för att hinna med bedömning av tillgodoräknanden.
- En student är alltid garanterad plats på en valbar kurs i klinisk medicin på en av perioderna samt en KI-kurs på den andra. En student kan välja valbar kurs i klinisk medicin för båda perioder och tilldelas plats i båda enär det finns tillräckligt med platser.
- Att man även fortsättningsvis behöver erbjuda den eller flera deltidskurser under terminens första del i syfte att kunna lösa logistiken kring deltagande KI utbytesprogram
- Student är inte garanterad plats specifik kurs utan allokering sker strikt enligt lottning. Detta gäller såväl valbar kurs i klinisk medicin som på övriga KI-kurser. Möjligheten till att få högt ett prioriterat val blir sannolikt mer betydligt mer variabelt än idag.
- Hantering av förturer avseende **valbar kurs i klinisk medicin** görs av kursgivande institution - värdefullt att de olika i kursen ingående potentiella VFU-placeringarna synliggörs till innehåll o lokalisation för studenter inför deras prioritering.
- Hantering av förturer avseende valbar programkurs görs av läkarprogrammets kansli.
- Tillgodoräknande av annan för läkarprogrammet relevant kurs gör behovet av antal kursplatser svår att beräkna och en beredningsgrupp till examinator behövs. Ett förslag är arbetsgrupp inom CK.
- En akademisk företrädare behövs för funktion som examinator, stöd i allokeringsprocessen, tillgodoräknanden samt för bedömning av utbudet av KI-kurser

- Ett utlysningförfarande kommer att behövas, vg se tabell 1.
- Tidsplan, vg se tabell 2

Överväganden som tagits i beaktande:

- valbarhet för studenter
- möjligheter för studenter att få ett högt prioriterat studiealternativ
- tillgång till VFU-platser i regionen
- att en student alltid garanteras plats på KI-kurs inom läkarprogrammet
- bevara praktiska möjlighet att delta i utbytesprogram
- möjligheter till tillgodoräknande
- tillvarata KI-kompetens, ofta unik kompetens
- ekonomiska implikationer
- bevara eller öka möjligheter att ta emot inkommande utbytesstudenter
- institutionernas möjligheter att hantera administration kring kurser
- institutionernas möjligheter att samordna resurseffektivt
- institutionernas möjligheter att samarbeta brett med verksamheter inom regionen
- institutionernas möjligheter att eventuellt utnyttja fler VFU-arenor inom regionen
- institutionernas möjligheter att samordna resurseffektivt
- svårigheter att beräkna potentiella kursplatser

Bilaga: Nationellt överenskomna EPA för svensk grundutbildning

Tabell 1

Utlysning uppdrag för institution att erbjuda Valbar kurs i klinisk medicin – bör bl a omfatta:
o Ansvarig institution. En samordnande institution för många placeringar hellre än flera institutioner – däremot kan varje ingående/medverkande VFU-enhet ha så få som en student var på olika placeringar inom disciplinen. Flera institutioner kan samarbeta.
o Kursens huvudområde: alltid medicin
o Ange vilken övergripande klinisk verksamhet som institutionen är intresserad av att erbjuda utbildning inom.
o Ange tänkta placeringar i klinisk verksamhet. Kan inkludera även smala specialiteter/verksamheter. Gärna geografisk lokalisering. Exempelvis <i>Valbar kurs i klinisk medicin inom kirurgi</i> : placering vid kärkirurgisk enhet, brännskadeavdelning, ryggsentrum osv
o Ange en uppskattning av antal studenter per termin. Gärna stor flexibilitet i antal. Min-max antal studenter?

o Ange förutsedd samordning med kurser som de fakto eller potentiellt sett konkurrerar om samma kliniska VFU
o Ange ev förutsedd påverkan på befintlig VFU för inresande studenter. Viktigt att kurs ej sker på bekostnad av befintliga VFU-platser för inresande utbytesstudenter inom avtal

Detaljerad plan för utlysningsprocessen bör tas fram i ett senare skede.

Tabell 2. Tidsplan

Tidsplan för valbara perioder

Utlysning av intresse för institution att erbjuda klinisk placering inför termin 11 behövs. Helst intresse att erbjuda kurs för flera studenter men med potentiellt sett olika placeringar inom disciplinen

- o Utlysning av intresse för institution att erbjuda **valbar kurs i klinisk medicin**/annan valbar kurs - VT24
- o Besked om kursansvar - HT24
- o Intresseanmälan annan valbar kurs för läkarprogrammet - HT24
- o Kursplaner beredas - klara för beslut senast HT25
- o Förberedelse RedCap behövs HT25 - klart senast VT26
- o Utbud på programwebb - VT26